

เกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture)

“เกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture) หมายถึง ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่ช่วยทำให้ระบบนิเวศเกษตรมีความสมบูรณ์ ทั้งนี้รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ วงจรชีวภาพ และกิจกรรมทางชีวภาพในดิน เกษตรอินทรีย์เน้นการใช้วิธีการจัดการภายในฟาร์มมากกว่าการเลือกใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอกฟาร์ม โดยคำนึงถึงสภาพของภูมิภาคต่าง ๆ ที่ต้องมีการปรับระบบให้เข้ากับสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ เมื่อเป็นไปได้จะทำให้สำเร็จได้โดยใช้วิธีทั่วไป วิธีทางชีวภาพและทางกล แทนการใช้วัสดุสังเคราะห์” (มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9000 – 2564)

ประเด็นการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

ภายใต้ แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 – 2570

พัฒนาศักยภาพการผลิต และการบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์

ยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์

พัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

ส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์

โดย : กลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

เบอร์โทรศัพท์ : 0 2940 6127

สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ไทย

- พื้นที่เกษตรอินทรีย์ไทยที่ได้รับมาตรฐาน 1,048,729 ไร่ (ที่มา : แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 – 2570, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)
- ตลาดคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน อิตาลี และสวิสเซอร์แลนด์ (ที่มา : แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 – 2570, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)
- สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวอินทรีย์และผลิตภัณฑ์ ผักและผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด มะพร้าวอ่อน น้ำกะทิ ใบชาเขียว ฯลฯ (ที่มา : แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 – 2570, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

1. อบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ 239 คน (ร้อยละ 119.50)
2. อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (รายใหม่) จำนวน 3,000 ราย (ร้อยละ 100)
3. อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และศึกษาดูงาน (รายเดิม ปี 64) จำนวน 2,000 ราย (ร้อยละ 100)
4. ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 5,000 แปลง (ร้อยละ 100)
5. สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์ จำนวน 5,000 แปลง (ร้อยละ 100)
6. จัดทำเอกสารเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เรื่อง “เกษตรอินทรีย์ Organic Agriculture (ฉบับปรับปรุง)” จำนวน 1 เรื่อง (ร้อยละ 100)

ปี 2566 อยู่ระหว่างดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรมั่งคั่ง ยั่งยืน กิจกรรมพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรเป้าหมาย 5,000 ราย

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางการพัฒนา-แก้ไข
<p>1. การพัฒนาเกษตรอินทรีย์เป็นนโยบายของประเทศ มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานและแผนขับเคลื่อนที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นผู้นำเกษตรอินทรีย์ของภูมิภาคอาเซียน บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี 2570</p>	<p>1. เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องเกษตรอินทรีย์ในเชิงลึก การถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ยังทำได้ยาก</p>	<p>1. จัดอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง สร้างนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพด้านเกษตรอินทรีย์ จัดทีมทำงานโคชซิง เจ้าหน้าที่ใหม่ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และศึกษาดูงาน</p>
<p>2. ผลผลิตพืชอินทรีย์เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากเกิดกระแสความตื่นตัวในการดูแลสุขภาพ ตระหนักถึงปัญหาการเจ็บป่วยในการบริโภคอาหารที่ไม่ปลอดภัย สินค้าเกษตรอินทรีย์มีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก ตลาดทั่วโลกมีความต้องการมากขึ้น</p>	<p>2. เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ในเชิงลึก และมีความเคยชินกับการทำการเกษตรแบบเดิมๆ ที่ใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี ฯลฯ และไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดการผลิตพืชอินทรีย์ครบ 9 ข้อ เช่น การจดบันทึก การสร้างแนวกันชน การงดใช้สารเคมี ฯลฯ</p>	<p>2. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกรก่อนเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ ให้เกิดการยอมรับจากเกษตรกร โดยอบรมถ่ายทอดความรู้ให้สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมให้เกษตรกรอินทรีย์เป็นทางเลือกของเกษตรกรที่ต้องการทำการเกษตรโดยไม่ต้องการใช้สารเคมี</p>
<p>3. เป็นทางเลือกในการทำเกษตรของเกษตรกรเพื่อหลีกเลี่ยงจากวัฏจักรเกษตรเคมี ที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิต และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น</p>	<p>3. พื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม แปลงข้างเคียงยังผลิตแบบเคมี เกษตรกรทำแนวกันชนไม่สมบูรณ์ และแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไหลผ่านแหล่งชุมชนมีสารเคมีปนเปื้อน</p>	<p>3. สร้างความตระหนักรู้ให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการสร้างแนวกันชน ส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างบ่อพักน้ำ และใช้น้ำสะอาดที่ปราศจากการปนเปื้อนสารเคมี จุลินทรีย์ และอื่นๆ</p>
<p>4. การผลิตเกษตรอินทรีย์เป็นระบบการผลิตที่ดูแลสุขภาพแวดล้อม รักษาสมดุลของธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ หลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ มีการนำภูมิปัญญา องค์ความรู้และนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตตามแนวทางธรรมชาติ</p>	<p>4. ปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการทำเกษตรอินทรีย์ไม่เพียงพอ เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูธรรมชาติ ฯลฯ</p>	<p>4. ส่งเสริมการผลิตปัจจัยต่างๆ ไว้ใช้เอง เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ (เชื้อไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย) ปุ๋ยน้ำหมัก และสนับสนุนแมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ ตัวเบียน) ฯลฯ</p>
	<p>5. ตลาดจำหน่ายผลผลิตเกษตรอินทรีย์ยังมีน้อยและราคายังไม่จูงใจกับเกษตรกร ขั้นตอนในการผลิตมีความยุ่งยาก แต่ราคาผลผลิตไม่ได้แตกต่างจากพืชที่มาจากการผลิตแบบเคมีทั่วไป</p>	<p>5. ส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้มีความหลากหลายในพื้นที่ เช่น ตลาดเกษตรกร ตลาดชุมชน ตลาดสีเขียว ฯลฯ โดยใช้ตลาดนำการผลิตและสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ และเพิ่มช่องทางการตลาดไปยังตลาดพรีเมียม เช่น Modern Trade Supermarket ในห้างสรรพสินค้า</p>